

ZASADY MIĘDZYNARODOWYCH UMÓW HANDLOWYCH UNIDROIT 2004

Preambuła (Cel Zasad)

Niniejsze Zasady określają ogólne reguły dla międzynarodowych umów handlowych. Znajdują zastosowanie, gdy strony postanowią, że ich umowa będzie przez Nie regulowana (*).

Mogą znaleźć zastosowanie, gdy strony postanowią, że ich umowa będzie regulowana przez ogólne zasady prawa, przez „lex mercatoria” lub podobne reguły.

Mogą znaleźć zastosowanie, jeżeli strony nie wybrały żadnego prawa właściwego dla swojej umowy.

Mogą być używane w celu interpretacji lub uzupełnienia instrumentów zunifikowanego prawa międzynarodowego.

Mogą być używane w celu interpretacji lub uzupełnienia właściwego prawa krajowego.

Mogą służyć jako model dla Ustawodawców krajowych albo międzynarodowych

ROZDZIAŁ PIERWSZY – POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1.1 (Swoboda umów)

Strony mają swobodę zawarcia umowy oraz określenia jej treści.

Artykuł 1.2 (Brak wymogu formy)

Zasady nie wymagają, aby umowa, oświadczenie albo jakakolwiek inna czynność została zawarta w poszczególnej formie. Można ją udowodnić za pomocą jakichkolwiek środków, w tym za pomocą świadków.

(*) Strony, które chcą, aby ich umowa była regulowana przez Zasady Unidroit mogą posłużyć się następującą klauzulą, dodając ewentualne zmiany lub zastrzeżenia:

„Niniejsza umowa regulowana jest przez Zasady Unidroit 2004 [za wyjątkiem artykułów....]”

Strony, które chcą, aby ich umowa była ponadto regulowana przez prawo określonego Państwa mogą posłużyć się następującą klauzulą:

„Niniejsza umowa jest regulowana przez Zasady Unidroit 2004, uzupełnione w razie potrzeby, przez prawo [Państwa X]

Zasady UNIDROIT

Artykuł 1.3

(Moc wiążąca umowy)

Ważnie zawarta umowa wiąże strony. Może być zmieniona albo rozwiązana wyłącznie zgodnie z jej postanowieniami, na mocy porozumienia stron albo z innych przyczyn przewidzianych przez niniejsze Zasady.

Artykuł 1.4

(Normy bezwzględnie wiążące)

Zasady nie ograniczają zastosowania bezwzględnie wiążących norm pochodzenia krajowego, międzynarodowego albo ponadnarodowego, które znajdują zastosowanie na mocy właściwych norm międzynarodowego prawa prywatnego.

Artykuł 1.5

(Wyłączenie lub zmiana Zasad przez strony)

Strony mogą wyłączyć zastosowanie niniejszych Zasad. Mogą również wyłączyć zastosowanie lub zmienić skutek jakiegokolwiek postanowienia niniejszych Zasad, chyba że Zasady stanowią inaczej.

Artykuł 1.6

(Interpretacja i uzupełnienie Zasad)

- (1) W procesie interpretacji niniejszych Zasad bierze się pod uwagę ich międzynarodowy charakter oraz ich cel, w tym potrzebę promowania ich jednolitego stosowania.
- (2) Kwestie należące do zakresu zastosowania niniejszych Zasad, ale nie uregulowane przez Nie wprost, rozstrzyga się, w granicach możliwości, zgodnie z ogólnymi zasadami stanowiącymi założenia niniejszych Zasad.

Artykuł 1.7

(Dobra wiara)

- (1) Każda strona ma obowiązek przestrzegania wymagań dobrej wiary i uczciwego postępowania w handlu międzynarodowym.
- (2) Strony nie mogą wyłączyć ani ograniczyć tego obowiązku.

Artykuł 1.8

(Zakaz niekonsekwentnego zachowania)

Strona nie może działać niezgodnie ze zrozumieniem jakie wywołała u drugiej strony, w zaufaniu do którego druga strona podjęła działania na swoją niekorzyść.

Zasady UNIDROIT

Artykuł 1.9

(Zwyczaje i praktyki)

- (1) Strony są związane zwyczajami na które wyraziły zgodę oraz praktykami, które ustanowiły między sobą.
- (2) Strony są związane szeroko znanymi oraz regularnie przestrzeganymi w międzynarodowym handlu w danej gałęzi handlu zwyczajami, chyba że zastosowanie takich zwyczajów byłoby nierozsądne.

Artykuł 1.10

(Zawiadomienie)

- (1) Ilekroć wymagane jest zawiadomienie, może zostać złożone za pomocą wszelkich środków właściwych w danych okolicznościach.
- (2) Zawiadomienie jest skuteczne z chwilą dojścia do adresata.
- (3) Zawiadomienie „dochodzi” w rozumieniu punktu (2) do adresata, gdy jest mu zakomunikowane ustnie, jest dostarczone do jego miejsca działalności gospodarczej, lub na jego adres pocztowy.
- (4) „Zawiadomienie” w rozumieniu niniejszego artykułu obejmuje oświadczenie, żądanie, prośbę lub jakiegokolwiek inne oświadczenie woli.

Artykuł 1.11

(Definicje)

W rozumieniu niniejszych Zasad:

- „sąd” obejmuje również sąd arbitrażowy;
- jeżeli strona ma więcej niż jedno miejsce działalności gospodarczej, bierze się pod uwagę miejsce działalności gospodarczej mające najściślejszy związek z umową oraz z jej wykonaniem, ze względu na okoliczności znane albo rozważane przez strony w dowolnej chwili przed lub przy zawieraniu umowy.
- „dłużnikiem” jest strona, która jest zobowiązana do świadczenia, natomiast „wierzycielem” jest strona, która jest uprawniona do żądania tego świadczenia.
- „Forma pisemna” oznacza każdy sposób komunikowania się, który pozwala na utrwalenie informacji w nim zawartej oraz, który można odtworzyć w formie materialnej.

Artykuł 1.12

(Obliczanie terminów umownych)

- (1) Dni urzędowo wolne albo inne dni wolne od pracy, które przypadają podczas terminu wyznaczonego przez strony do wykonania czynności, uwzględnia się przy obliczaniu tego terminu.
- (2) Jednakże, jeżeli koniec terminu przypada na dzień urzędowo wolny albo inny dzień wolny od pracy w miejscu działalności gospodarczej strony, która ma wykonać czynność, termin wydłuża się do pierwszego następującego dnia roboczego, chyba że z okoliczności wynika co innego.
- (3) Bierze się pod uwagę strefę czasową miejsca działalności gospodarczej strony wyznaczającej termin, chyba że z okoliczności wynika co innego.

Zasady UNIDROIT

ROZDZIAŁ 2 – ZAWARCIE UMOWY ORAZ PEŁNOMOCNICTWO

DZIAŁ 1 : ZAWARCIE UMOWY

Artykuł 2.1.1 (Sposoby zawarcia)

Umowę zawiera się albo przez przyjęcie oferty, albo przez zachowanie stron, które wykazuje z dostateczną pewnością osiągnięcie porozumienia.

Artykuł 2.1.2 (Definicja oferty)

Propozycja zawarcia umowy stanowi ofertę, jeżeli jest dostatecznie precyzyjna oraz jeżeli wskazuje na wolę oferenta związania się w przypadku jej przyjęcia.

Artykuł 2.1.3 (cofnięcie oferty)

- (1) Oferta jest skuteczna z chwilą dojścia do obłata.
- (2) Oferta, nawet jeżeli jest nieodwołalna, może być cofnięta, jeżeli cofnięcie dojdzie do adresata przed albo jednocześnie z ofertą.

Artykuł 2.1.4 (odwołanie oferty)

- (1) Aż do zawarcia umowy ofertę można odwołać jeżeli odwołanie dojdzie do obłata zanim ten wyśle zawiadomienie o przyjęciu oferty.
- (2) Jednakże, oferta nie może być odwołana jeżeli:
  - (a) wskazuje odpowiedni termin na jej przyjęcie albo wskazuje w inny sposób, że jest nieodwołalna; albo
  - (b) jeżeli oblat mógł racjonalnie przypuszczać, że oferta była nieodwołalna i postąpił w zaufaniu do oferty.

Artykuł 2.1.5 (odrzucenie oferty)

Oferta przestaje wiązać z chwilą dojścia do oferenta zawiadomienia o jej odrzuceniu.

Artykuł 2.1.6 (sposoby przyjęcia oferty)

- (1) Oświadczenie lub inne zachowanie obłata wskazujące na jego wolę przyjęcia oferty stanowi przyjęcie oferty. Milczenie lub bierność nie stanowią same z siebie przyjęcia oferty.
- (2) Przyjęcie oferty dochodzi do skutku z chwilą dojścia ujawnionej woli obłata do oferenta.
- (3) Jednakże, jeżeli według treści oferty, praktyki ustanowionej między stronami lub według zwyczaju oblat może ujawnić wolę przyjęcia oferty przez przystąpienie do wykonania

Zasady UNIDROIT

umowy bez zawiadamiania oferenta, przyjęcie oferty dochodzi do skutku z chwilą przystąpienia do wykonania.

Artykuł 2.1.7

(Termin na przyjęcie oferty)

Oferta powinna być przyjęta w terminie ustalonym przez oferenta albo, jeżeli terminu nie ustalono, w terminie rozsądnym w danych okolicznościach, w tym biorąc pod uwagę szybkość środków komunikowania się użytych przez oferenta. Ustna oferta musi być przyjęta natychmiast, chyba że z okoliczności wynika co innego.

ARTYKUŁ 2.1.8

(Przyjęcie w terminie ustalonym przez oferenta)

Termin na przyjęcie oferty ustalony przez oferenta zaczyna biec od chwili wysłania oferty. Chwilę wskazaną w ofercie poczytuje się za chwilę wysłania oferty, chyba że z okoliczności wynika co innego.

ARTYKUŁ 2.1.9

(Przyjęcie spóźnione. Opóźnienie w przesłaniu)

(1) Spóźnione przyjęcie jest mimo to skuteczne jako przyjęcie, jeżeli oferent bez nieuzasadnionej zwłoki zawiadomi o tym oblata albo wyśle w tym celu zawiadomienie.

(2) Jeżeli z pisma zawierającego spóźnione przyjęcie wynika, że zostało wysłane w takich okolicznościach, że gdyby jego przesłanie było normalne, dotarłoby do oferenta we właściwym czasie, spóźnione przyjęcie jest skuteczne jako przyjęcie, chyba że oferent bez nieuzasadnionej zwłoki zawiadomi oblata, że uważa ofertę za wygasłą.

ARTYKUŁ 2.1.10

(Cofnięcie przyjęcia)

Przyjęcie oferty może zostać cofnięte jeżeli cofnięcie dotrze do oferenta przed chwilą albo w tej samej chwili, w której przyjęcie stałoby się skuteczne.

ARTYKUŁ 2.1.11

(Przyjęcie oferty ze zmianami)

(1) Odpowiedź na ofertę, która przedstawia się jako przyjęcie oferty, ale która zawiera dodatkowe postanowienia, ograniczenia albo inne zmiany stanowi nową ofertę.

(2) Jednakże, odpowiedź na ofertę, która przedstawia się jako przyjęcie oferty, ale która zawiera dodatkowe albo inne postanowienia nie zmieniające zasadniczo postanowień oferty stanowi przyjęcie oferty, chyba że oferent bez nieuzasadnionej zwłoki sprzeciwi rozbieżności. Jeżeli oferent nie sprzeciwi się, postanowieniami umowy są postanowienia oferty ze zmianami zawartymi w przyjęciu oferty.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 2.1.12

(Pisma potwierdzające)

Jeżeli pismo, które jest wysłane w rozsądnym terminie od zawarcia umowy oraz, które przedstawia się jako potwierdzenie umowy zawiera dodatkowe albo inne postanowienia, postanowienia te stają się częścią umowy, chyba że istotnie zmieniają umowę albo oblat bez nieuzasadnionej zwłoki sprzeciwi się rozbieżności.

ARTYKUŁ 2.1.13

(Skuteczność umowy uzależniona od osiągnięcia porozumienia co do określonego postanowienia albo poszczególnej formy)

Jeżeli w trakcie negocjacji jedna ze stron zastrzega, że umowa nie dojdzie do skutku dopóki strony nie osiągną porozumienia co do określonego postanowienia albo co do poszczególnej formy, umowa dochodzi do skutku dopiero po osiągnięciu porozumienia co do tego postanowienia albo co do tej formy.

ARTYKUŁ 2.1.14

(Umowa z postanowieniami pozostawionymi do uzupełnienia)

- (1) Jeżeli strony rzeczywiście zamierzały zawrzeć umowę, celowe pozostawienie określonego postanowienia umowy do dalszych negocjacji albo do ustalenia przez osobę trzecią nie wyłącza skutecznego zawarcia umowy.
- (2) Na istnienie umowy nie ma wpływu fakt, że następnie
  - (a) strony nie osiągnęły porozumienia co do postanowienia; albo
  - (b) osoba trzecia nie ustaliła treści postanowienia,pod warunkiem, że istnieje inny sposób ustalenia treści postanowienia, który jest rozsądny w danych okolicznościach, biorąc pod uwagę zamiar stron.

ARTYKUŁ 2.1.15

(Negocjacje w złej wierze)

- (1) Każda strona ma swobodę prowadzenia negocjacji i nie jest odpowiedzialna za nie osiągnięcie porozumienia.
- (2) Jednakże, strona, która prowadzi negocjacje albo je zrywa w złej wierze jest odpowiedzialna za szkodę spowodowaną drugiej stronie.
- (3) Złą wiarą jest, w szczególności, prowadzenie negocjacji przez stronę bez zamiaru osiągnięcia porozumienia z drugą stroną.

ARTYKUŁ 2.1.16

(Obowiązek poufności)

Jeżeli w trakcie negocjacji jedna ze stron ujawni informację z zastrzeżeniem poufności, druga strona ma obowiązek nie rozpowszechniania tej informacji lub używania jej w sposób niewłaściwy dla własnych celów, bez względu na to czy następnie dojdzie lub nie dojdzie do zawarcia umowy. Niedochowanie obowiązku może skutkować w danym wypadku powstaniem roszczenia o odszkodowanie mierzonego na podstawie korzyści uzyskanej przez drugą stronę.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 2.1.17

(Postanowienia zastrzegające wyczerpujący charakter umowy)

Umowa w formie pisemnej zawierająca klauzulę, w myśl której pismo obejmuje wszystkie warunki porozumienia, nie może być podważona albo uzupełniona za pomocą dowodów z wcześniejszych oświadczeń albo porozumień. Jednakże, takie oświadczenia albo porozumienia mogą być wykorzystane do interpretacji pisma.

ARTYKUŁ 2.1.18

(Zmiana w formie szczególnej)

Umowa w formie pisemnej zawierająca postanowienie wymagające, aby jakakolwiek zmiana albo zgodne rozwiązanie umowy nastąpiło w formie szczególnej, nie może być zmieniona albo rozwiązana w innej formie. Jednakże, zachowanie strony może uniemożliwić jej powołanie się na takie postanowienie, w zakresie w jakim druga strona podjęła działania w zaufaniu do takiego zachowania.

ARTYKUŁ 2.1.19

(Posługiwanie się postanowieniami standardowymi)

(1) Jeżeli jedna albo obie strony posługują się postanowieniami standardowymi przy zawieraniu umowy, stosuje się ogólne reguły dotyczące zawarcia umowy, o ile nie są sprzeczne z artykułami od 2.1.20 do 2.1.22.

(2) Za postanowienia standardowe uważa się postanowienia, które są przygotowane przez stronę z wyprzedzeniem dla powszechnego i powtarzalnego użytku oraz, których strona rzeczywiście użyła, a które nie były przedmiotem negocjacji z drugą stroną.

ARTYKUŁ 2.1.20

(Postanowienia zaskakujące)

(1) Klauzula zamieszczona w postanowieniach standardowych o takim charakterze, że druga strona nie mogła być jej rozsądnie spodziewać, jest bezskuteczna, chyba że jest wyraźnie zaakceptowana przez drugą stronę.

(2) Przy ustalaniu, czy klauzula ma taki charakter bierze się pod uwagę jej treść, sposób wyrażenia oraz szatę graficzną.

ARTYKUŁ 2.1.21

(Sprzeczność między postanowieniami standardowymi, a innymi postanowieniami)

W przypadku sprzeczności między postanowieniem standardowym, a postanowieniem nie mającym takiego charakteru, przeważa to ostatnie.

ARTYKUŁ 2.1.22

(Sprzeczność pomiędzy postanowieniami standardowymi)

Jeżeli obie strony posługują się postanowieniami standardowymi, w przypadku braku porozumienia co do postanowień standardowych, umowa jest zawarta na podstawie uzgodnionych postanowień oraz tych postanowień standardowych, które są wspólne co do meritum, chyba że jedna ze stron wyraźnie zastrzeże z wyprzedzeniem, albo poinformuje

Zasady UNIDROIT

następnie bez nieuzasadnionej zwłoki druga stronę, że nie zamierza być związana taką umową.

DZIAŁ II: PEŁNOMOCNICTWO

ARTYKUŁ 2.2.1

(Zakres zastosowania Działu)

- (1) Niniejszy Dział reguluje kompetencję jednej osoby („pełnomocnik”) wywołania bezpośrednich skutków w cudzej sferze prawnej („reprezentowany”) zawierając albo wykonując umowę z osobą trzecią, zarówno gdy pełnomocnik działa we własnym imieniu, jak i w imieniu reprezentowanego.
- (2) Niniejszy Dział reguluje wyłącznie stosunki pomiędzy reprezentowanym albo pełnomocnikiem z jednej strony oraz osobą trzecią z drugiej strony.
- (3) Niniejszy Dział nie reguluje umocowania do działania wynikającego z ustawy albo mającego swą podstawę w orzeczeniu sądu albo decyzji władzy publicznej.

ARTYKUŁ 2.2.2

(Udzielenie i zakres umocowania)

- (1) Umocowanie do działania w imieniu reprezentowanego może być udzielone pełnomocnikowi w sposób wyraźny albo dorozumiany.
- (2) Pełnomocnik ma kompetencję do dokonywania wszelkich czynności, które w danych okolicznościach są konieczne do osiągnięcia celów dla których umocowanie zostało udzielone.

ARTYKUŁ 2.2.3

(Pełnomocnictwo ujawnione)

- (1) Gdy pełnomocnik działa w granicach umocowania, a osoba trzecia wiedziała lub powinna była wiedzieć, że pełnomocnik działał jako pełnomocnik, czynności prawne dokonane przez pełnomocnika wiążą bezpośrednio reprezentowanego oraz osobę trzecią. Pełnomocnik nie jest związany w stosunku do osoby trzeciej.
- (2) Jednakże, czynności prawne dokonane przez pełnomocnika wiążą wyłącznie pełnomocnika oraz osobę trzecią, jeżeli pełnomocnik za zgodą reprezentowanego zostanie stroną umowy.

ARTYKUŁ 2.2.4

(Pełnomocnictwo nie ujawnione)

- (1) Gdy pełnomocnik działa w granicach umocowania, a osoba trzecia nie wiedziała ani nie musiała była wiedzieć, że pełnomocnik działał jako pełnomocnik, czynności prawne dokonane przez pełnomocnika wiążą wyłącznie pełnomocnika oraz osobę trzecią.
- (2) Jednakże, jeżeli pełnomocnik dokonując czynności prawnych dotyczących przedsiębiorstwa przedstawia się jako jego właściciel, osoba trzecia, gdy odkryje tożsamość rzeczywistego właściciela przedsiębiorstwa, może wykonywać również w stosunku do niego uprawnienia jakie ma w stosunku do pełnomocnika.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 2.2.5

(Działanie bez pełnomocnictwa albo z przekroczeniem jego zakresu)

- (1) Gdy pełnomocnik działa bez umocowania albo przekracza jego zakres, czynności prawne przez niego dokonane nie wiążą reprezentowanego ani osoby trzeciej.
- (2) Jednakże, jeżeli reprezentowany wywoła uzasadnione przekonanie osoby trzeciej, że pełnomocnik jest umocowany do działania w imieniu reprezentowanego i że działa w granicach umocowania, reprezentowany nie może podnosić w stosunku do osoby trzeciej zarzutu braku pełnomocnictwa.

ARTYKUŁ 2.2.6

(Odpowiedzialność pełnomocnika działającego bez pełnomocnictwa albo z przekroczeniem jego zakresu)

- (1) Kto działa jako pełnomocnik nie mając umocowania albo przekraczając jego zakres, w przypadku braku potwierdzenia przez reprezentowanego, jest zobowiązany do naprawienia szkody, tak aby postawić osobę trzecią w takiej samej sytuacji, w której znalazłaby się gdyby pełnomocnik nie działał bez umocowania albo nie przekroczył jego zakresu.
- (2) Jednakże, pełnomocnik nie jest odpowiedzialny za szkodę, jeżeli osoba trzecia wiedziała albo powinna była wiedzieć, że pełnomocnik działał bez umocowania albo z przekroczeniem jego zakresu.

ARTYKUŁ 2.2.7

(Konflikt interesów)

- (1) Jeżeli umowa została zawarta przez pełnomocnika pozostającego w konflikcie interesów z reprezentowanym, o którym osoba trzecia wiedziała albo powinna była wiedzieć, reprezentowany może uchylić się od umowy. Uprawnienie do uchylenia się od umowy jest uregulowane w artykułach 3.12 i 3.14 aż do 3.17.
- (2) Jednakże, reprezentowany nie może uchylić się od umowy
  - (a) jeżeli wyraził na to zgodę albo o konflikcie wiedział albo powinien był wiedzieć
  - (b) jeżeli pełnomocnik ujawnił reprezentowanemu konflikt interesów, a ten nie sprzeciwił się w rozsądnym terminie.

ARTYKUŁ 2.2.8

(Substytucja)

Pełnomocnik może ustanowić substytutę do dokonania czynności, do których osobistego wykonania nie jest, rozsądnie rzecz biorąc, zobowiązany. Postanowienia niniejszego Działu stosuje się również do substytutę.

ARTYKUŁ 2.2.9

(Potwierdzenie umowy przez stronę)

- (1) Czynności prawne dokonane przez pełnomocnika działającego bez umocowania albo z przekroczeniem jego zakresu mogą być potwierdzone przez reprezentowanego. W

Zasady UNIDROIT

następstwie potwierdzenia czynności prawne wywołują te same skutki jakie wywołałyby, gdyby były dokonane przez pełnomocnika umocowanego do działania.

(2) Osoba trzecia może za pomocą zawiadomienia wyznaczyć reprezentowanemu rozsądny termin na potwierdzenie czynności. Jeżeli reprezentowany nie potwierdzi czynności w wyznaczonym terminie traci prawo do potwierdzenia.

(3) Jeżeli w chwili dokonywania czynności prawnej przez pełnomocnika osoba trzecia nie wiedziała, ani nie musiała być wiedzieć o braku umocowania pełnomocnika, może w dowolnej chwili przed potwierdzeniem zawiadomić reprezentowanego, że nie zamierza być związana jego potwierdzeniem.

ARTYKUŁ 2.2.10

(Wygaśnięcie pełnomocnictwa)

(1) Wygaśnięcie pełnomocnictwa nie jest skuteczne względem osoby trzeciej, chyba że ta wiedziała albo powinna była wiedzieć o wygaśnięciu.

(2) Pomimo wygaśnięcia pełnomocnictwa, pełnomocnik zachowuje kompetencję do dokonania czynności koniecznych do zapobieżenia szkody dla reprezentowanego

ROZDZIAŁ 3 –WAŻNOŚĆ

ARTYKUŁ 3.1

(sprawy nie uregulowane)

Niniejsze Zasady nie normują nieważności wynikającej z :

- (a) braku zdolności
- (b) sprzeczności z ustawą albo z dobrymi obyczajami

ARTYKUŁ 3.2

(Ważność zwykłego porozumienia)

Umowa jest zawarta, zmieniona albo rozwiązana w następstwie zwykłego porozumienia stron bez potrzeby dodatkowych wymogów.

ARTYKUŁ 3.3

(Niemożliwość pierwotna)

(1) Sama okoliczność, że w chwili zawarcia umowy wykonanie podjętego zobowiązania było niemożliwe nie wpływa na ważność umowy.

(2) Sama okoliczność, że w chwili zawarcia umowy strona nie była uprawniona do rozporządzania aktywami, do których odnosi się umowa, nie wpływa na ważność umowy.

ARTYKUŁ 3.4

(Definicja błędu)

Błąd jest to mylne przekonanie co do sytuacji faktycznej lub prawnej istniejącej w chwili zawarcia umowy.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 3.5

(Błąd istotny)

- (1) Strona może uchylić się od umowy z powodu błędu, jeżeli w chwili zawarcia umowy błąd był na tyle doniosły, że rozsądna osoba znajdująca się w tej samej sytuacji co strona będąca w błędzie, zawarłaby umowę na warunkach istotnie odmiennych albo w ogóle nie zawarłaby umowy, gdyby rzeczywisty stan rzeczy był jej znany, oraz
- (a) druga strona była w tym samym błędzie albo go wywołała albo wiedziała o nim lub powinna była o nim wiedzieć, a pozostawienie drugiej strony w błędzie było sprzeczne ze standardami uczciwości w obrocie gospodarczym, albo
- (b) druga strona w chwili uchylenia się od umowy nie podjęła jeszcze działań w zaufaniu do umowy.
- (2) Jednakże, strona nie może uchylić się od umowy jeżeli
- (a) błąd był przez nią rażąco zawiniony; albo
- (b) błąd dotyczy kwestii, co do której ryzyko błędu ciąży albo, ze względu na okoliczności, powinno ciążyć na stronie będącej w błędzie.

ARTYKUŁ 3.6

(Błąd w wyrażeniu albo przesłaniu)

Błąd w sformułowaniu albo w przesłaniu oświadczenia uważa się za błąd osoby od której pochodzi oświadczenie.

ARTYKUŁ 3.7

(Roszczenia z tytułu niewykonaniu zobowiązania)

Strona nie może uchylić się od umowy powołując się na błąd, jeżeli ze względu na okoliczności które przytacza, przysługują jej albo mogły być jej przysługiwać roszczenia z tytułu niewykonania zobowiązania.

ARTYKUŁ 3.8

(Podstęp)

Strona może uchylić się od umowy, jeżeli do jej zawarcia została przez drugą stronę podstępnie nakłoniona za pomocą słów lub zachowania albo podstępnego nie ujawnienia okoliczności, które według standardów uczciwości w obrocie gospodarczym powinna była ujawnić.

ARTYKUŁ 3.9

(Groźba)

Groźba może stanowić podstawę uchylenia się od umowy, gdy strona została nakłoniona do jej zawarcia za pomocą nieuprawnionej groźby, która ze względu na okoliczności wydawała się na tyle nieuchronna i poważna, że nie pozostawiała stronie żadnej rozsądnej alternatywy. W szczególności, groźba jest nieuprawniona, jeżeli działanie albo

Zasady UNIDROIT

zaniechanie, którymi grożono stronie są bezprawne same w sobie albo bezprawnym jest ich używanie jako środek do doprowadzenia do zawarcia umowy.

ARTYKUŁ 3.10

(Rażąca dysproporcja świadczeń)

(1) Strona może uchylić się od umowy albo jej określonego postanowienia, jeżeli w chwili zawarcia umowy, umowa albo postanowienie przyznawało drugiej stronie w sposób nieuzasadniony nadmierną korzyść. Bierze się pod uwagę następujące czynniki

(a) okoliczność, że druga strona wykorzystwała w sposób nieuczciwy stan zależności strony, jej trudności finansowe albo naglące potrzeby albo brak przezorności, niewiedzę, niedoświadczenie, brak umiejętności negocjowania, oraz

(b) naturę oraz cel umowy.

(2) Na żądanie strony, której przysługuje prawo do uchylenia się od umowy, sąd może zmienić umowę albo jej postanowienia w taki sposób, aby uczynić umowę zgodną ze standardami uczciwości w obrocie gospodarczym.

(3) Sąd może zmienić umowę albo jej postanowienie również na żądanie strony, która otrzymała zawiadomienie o uchyleniu się od umowy pod warunkiem, że uprzedzi drugą stronę o swoim żądaniu niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia, zanim ta zacznie działać w zaufaniu do zawiadomienia. Postanowienia artykułu 3.13 (2) stosuje się odpowiednio.

ARTYKUŁ 3.11

(Osoby trzecie)

(1) Jeżeli podstęp, groźbę, rażąca dysproporcję świadczeń albo błąd strony można przypisać albo są znane albo powinny być znane osobie trzeciej, za której czynności druga strona odpowiada, można uchylić się od umowy na tych samych zasadach, jak gdyby zachowanie albo wiedza były zachowaniem albo wiedzą drugiej strony.

(2) Jeżeli podstęp, groźbę, rażąca dysproporcję świadczeń albo błąd strony można przypisać albo są znane albo powinny być znane osobie trzeciej, za której czynności druga strona nie odpowiada, można uchylić się od umowy, jeżeli druga strona wiedziała albo powinna była wiedzieć o podstępie, groźbie, rażącej dysproporcji świadczeń, albo jeżeli w chwili uchylenia się od umowy nie podjęła jeszcze działań w zaufaniu do umowy.

ARTYKUŁ 3.12

(Potwierdzenie)

Gdy strona uprawniona do uchylenia się od umowy potwierdza umowę w sposób wyraźny albo dorozumiany po rozpoczęciu biegu terminu do zawiadomienia o uchyleniu się od umowy, wyłączona zostaje możliwość potwierdzenia umowy.

ARTYKUŁ 3.13

(Utrata prawa do uchylenia się od umowy)

Zasady UNIDROIT

- (1) Jeżeli strona jest uprawniona do uchylenia się od umowy z powodu błędu, ale druga strona oświadczy, że jest gotowa wykonać albo wykonuje umowę w sposób w jaki strona uprawniona do uchylenia się od umowy ją rozumiała, umowę poczytuje się za zawartą na warunkach rozumianych przez stronę uprawnioną do uchylenia się od umowy. Druga strona powinna złożyć oświadczenie albo wykonać umowę niezwłocznie po tym jak zostanie poinformowana o sposobie, w jakim strona uprawniona do uchylenia się rozumiała umowę oraz zanim ta podejmie działania w zaufaniu do zawiadomienia o uchyleniu się od umowy.
- (2) W następstwie takiego oświadczenia albo wykonania strona traci prawo do uchylenia się od umowy a wcześniejsze zawiadomienie o uchyleniu się od umowy jest bezskuteczne.

ARTYKUŁ 3.14

(Zawiadomienie o uchyleniu się od umowy)

Prawo do uchylenia się od umowy wykonuje się przez zawiadomienie drugiej strony.

ARTYKUŁ 3.15

(Przedawnienie)

- (1) Zawiadomienie o uchyleniu się od umowy przedkłada się w terminie rozsądnym w danych okolicznościach, od chwili gdy strona zainteresowana uchyleniem się od umowy poznała albo nie mogła zignorować podstaw uchylenia się od umowy albo była w stanie działać w sposób nieskrępowany.
- (2) Jeżeli można uchylić się od danego postanowienia umowy na podstawie artykułu 3.10, termin do zawiadomienia o uchyleniu się biegnie od chwili, w której druga strona zamierza dochodzić tego postanowienia.

ARTYKUŁ 3.16

(Uchylenie częściowe)

Jeżeli podstawa uchylenia dotyczy jedynie określonych postanowień umowy, uchyleniu ulegają jedynie te postanowienia, chyba że, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy, utrzymanie pozostałych postanowień umowy jest nierozsądne.

ARTYKUŁ 3.17

(Retroaktywny skutek uchylenia)

- (1) Uchylenie ma retroaktywny skutek.
- (2) W następstwie uchylenia każda strona może dochodzić zwrotu tego co świadczyła na mocy umowy albo jej uchylonych postanowień pod warunkiem równoczesnego zwrotu tego co otrzymała na mocy umowy albo jej uchylonych postanowień; albo, w przypadku niemożności zwrotu w naturze, pod warunkiem uiszczenia równowartości w pieniądzu tego co otrzymała.

ARTYKUŁ 3.18

(Odszkodowanie)

Bez względu na to czy doszło albo nie doszło do uchylenia się od umowy, strona, która wiedziała albo powinna była wiedzieć o podstawach uchylenia jest zobowiązana do

Zasady UNIDROIT

naprawienia szkody, tak aby postawić drugą stronę w takiej samej sytuacji, w jakiej znajdowałaby się, gdyby nie zawarła umowy.

ARTYKUŁ 3.19

(Moc bezwzględnie wiążąca postanowień)

Postanowienia niniejszego Rozdziału są bezwzględnie wiążące za wyjątkiem postanowień dotyczących wiążącej mocy zwykłego porozumienia, pierwotnej niemożliwości oraz błędu.

ARTYKUŁ 3.20

(Jednostronne oświadczenia woli)

Postanowienia niniejszego Rozdziału stosuje się odpowiednio do oświadczeń woli jednej strony skierowanych do drugiej strony.

ROZDZIAŁ 4 – INTERPRETACJA

ARTYKUŁ 4.1

(Zamiar stron)

- (1) Umowę interpretuje się zgodnie ze wspólnym zamiarem stron.
- (2) Jeżeli takiego zamiaru nie można ustalić, umowę interpretuje się zgodnie ze znaczeniem jakie rozsądne osoby tego samego rodzaju co strony nadałyby umowie w tych samych okolicznościach.

ARTYKUŁ 4.1

(Interpretacja oświadczeń i innych zachowań)

- (1) Oświadczenia oraz inne zachowania strony interpretuje się zgodnie z zamiarem tej strony, jeżeli druga strona znała albo nie mogła nie znać takiego zamiaru.
- (2) Jeżeli punkt pierwszy nie znajduje zastosowania, oświadczenia i inne zachowania interpretuje się zgodnie ze znaczeniem, jakie rozsądna osoba tego samego rodzaju co druga strona nadałaby im w tych samych okolicznościach.

ARTYKUŁ 4.3

(Istotne okoliczności)

Stosując artykuły 4.1 oraz 4.2 bierze się pod uwagę wszystkie okoliczności, w tym

- (a) wstępne negocjacje między stronami;
- (b) praktyki jakie strony ustanowiły między sobą;
- (c) zachowanie się stron po zawarciu umowy;
- (d) naturę oraz cel umowy;
- (e) znaczenie powszechnie nadawane postanowieniom oraz wyrażeniom w danej branży handlowej;
- (f) zwyczaje.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 4.4

(Interpretacja kontekstowa postanowień)

Postanowienia i wyrażenia interpretuje się w świetle całej umowy albo oświadczenia w których występują.

ARTYKUŁ 4.5

(Zachowanie postanowień)

Postanowienia umowy tłumaczy się tak, aby zachować w mocy wszystkie postanowienia raczej niż pozbawić niektórych z nich mocy.

ARTYKUŁ 4.6

(Interpretacja przeciw autorowi niejasnych postanowień)

Jeżeli postanowienia umowy przedłożone przez jedną ze stron są niejasne, interpretuje się je na niekorzyść tej strony.

ARTYKUŁ 4.7

(Rozbieżności językowe)

Jeżeli umowę sporządzono w dwóch albo więcej wersjach językowych, które są jednakowo autentyczne, w przypadku rozbieżności między wersjami, preferuje się interpretację zgodną z wersją, w której pierwotnie sporządzono umowę.

ARTYKUŁ 4.8

(Włączenie pominiętych postanowień)

(1) Jeżeli strony nie uregulowały postanowienia istotnego dla ustalenia ich praw i obowiązków, stosuje się postanowienie właściwe w danych okolicznościach.

(2) Przy ustalaniu jakie postanowienie jest właściwe bierze się pod uwagę, między innymi:

- (a) zamiar stron;
- (b) naturę i cel umowy;
- (c) dobrą wiarę;
- (d) wymagania zdrowego rozsądku.

ROZDZIAŁ 5 – TREŚĆ ORAZ UMOWA NA RZECZ OSÓB TRZECICH

DZIAŁ 1 : TREŚĆ

Artykuł 5.1.1

(Zobowiązania wyraźne i dorozumiane)

Zobowiązania umowne stron mogą być wyraźne albo dorozumiane.

ARTYKUŁ 5.1.2

(Zobowiązania dorozumiane)

Zasady UNIDROIT

Zobowiązania dorozumiane wynikają z

- (a) natury oraz celu umowy;
- (b) praktyk ustanowionych między stronami oraz zwyczajów;
- (c) dobrej wiary;
- (d) wymagań zdrowego rozsądku.

ARTYKUŁ 5.1.3

(Obowiązek współdziałania)

Każda strona powinna współdziałać z drugą stroną, ilekroć druga strona może rozsądnie oczekiwać takiego współdziałania przy wykonywaniu własnego zobowiązania.

ARTYKUŁ 5.1.4

(Zobowiązania rezultatu. Zobowiązania starannego działania)

- (1) Ilekroć zobowiązanie strony polega na obowiązku osiągnięcia określonego celu, strona jest zobowiązana do osiągnięcia tego celu.
- (2) Ilekroć zobowiązanie strony polega na obowiązku starannego działania przy spełnianiu świadczenia, strona jest zobowiązana do podjęcia wysiłków jakie podjęłaby rozsądna osoba tego samego rodzaju w tych samych okolicznościach.

ARTYKUŁ 5.1.5

(Ustalanie typu zobowiązania)

Przy ustalaniu, czy zobowiązanie strony jest zobowiązaniem rezultatu, czy zobowiązaniem starannego działania bierze się pod uwagę, między innymi:

- (a) sposób wyrażenia zobowiązania w umowie;
- (b) cenę ustaloną w umowie oraz inne postanowienia umowy;
- (c) stopień ryzyka, który jest z reguły związany z osiągnięciem oczekiwanego rezultatu;
- (d) wpływ jaki druga strona może mieć na wykonanie zobowiązania.

ARTYKUŁ 5.1.6

(Ustalenie jakości świadczenia)

Jeżeli jakość świadczenia nie jest ustalona w umowie, ani nie można jej określić na podstawie umowy, strona jest zobowiązana do świadczenia rozsądnej jakości, nie mniejszej od średniej w danych okolicznościach.

ARTYKUŁ 5.1.7

(Ustalenie ceny)

- (1) Jeżeli umowa nie ustala ceny, ani nie zawiera postanowień mogących ją określić, domniemywa się, że strony, wobec braku wskazań przeciwnych, odwołały się do ceny generalnie ustalonej w chwili zawarcia umowy dla świadczeń tego samego rodzaju w analogicznych okolicznościach w danej branży handlowej; albo, jeżeli takiej ceny nie można określić, do ceny rozsądnej.

Zasady UNIDROIT

(2) Jeżeli cena ma być ustalona przez jedną ze stron, a ustalona cena jest oczywiście nierozsądna, zastępuje się ją ceną rozsądną pomimo ewentualnych przeciwnych postanowień umownych.

(3) Jeżeli cena ma być ustalona przez osobę trzecią, która nie może albo nie chce tego uczynić, ustala się cenę rozsądną.

(4) Jeżeli cena ma być ustalona na podstawie czynników, które nie istnieją, przestały istnieć albo przestały być dostępne, zastępuje się je najbliższymi czynnikami ekwiwalentnymi.

ARTYKUŁ 5.1.8

(Umowa na czas nieokreślony)

Jeżeli umowę zawarto na czas nieokreślony, każda ze stron może ją wypowiedzieć zawiadamiając o tym z rozsądnym wyprzedzeniem.

ARTYKUŁ 5.1.9

(Umowne zwolnienie z długu)

(1) Wierzyciel może za zgodą dłużnika zwolnić go z długu.

(2) Ofertę nieodpłatnego zwolnienia z długu poczytuje się za przyjętą, jeżeli dłużnik jej nie odrzuca bez nieuzasadnionej zwłoki po tym jak się o niej dowiedział.

DZIAŁ 2: UMOWA NA RZECZ OSÓB TRZECICH

ARTYKUŁ 5.2.1

(Umowy na rzecz osób trzecich)

(1) Strony („przysiękający” oraz „zastrzegający”) mogą w drodze wyraźnego albo dorozumianego porozumienia przyznać prawo osobie trzeciej („beneficjent”).

(2) Istnienie oraz treść prawa beneficjenta w stosunku do przysiękającego jest ustalona w porozumieniu stron i podlega warunkom oraz innym ograniczeniom przewidzianym w tym porozumieniu.

ARTYKUŁ 5.2.2

(Ustalenie osoby trzeciej)

Beneficjent musi być możliwy do zidentyfikowania z wystarczającą pewnością na podstawie umowy, ale nie jest wymagane, aby istniał w chwili zawarcia umowy.

ARTYKUŁ 5.2.3

(Postanowienia wyłączające oraz ograniczające odpowiedzialność)

Prawo przyznane beneficjentowi obejmuje również uprawnienie do powołania się na postanowienie umowy, które wyłącza albo ogranicza jego odpowiedzialność.

ARTYKUŁ 5.2.4

(Zarzuty)

Zasady UNIDROIT

Przyrzekający może podnieść przeciwko beneficjentowi wszystkie zarzuty jakie mógłby podnieść przeciwko zastrzegającemu.

ARTYKUŁ 5.2.5 (Odwołanie)

Strony mogą zmienić albo odwołać prawa przyznane na podstawie umowy beneficjentowi dopóki beneficjent ich nie zaakceptował albo nie zaczął działać w zaufaniu do nich.

ARTYKUŁ 5.2.6 (Zrzeczenie)

Beneficjent może zrzec się przyznanego mu prawa.

ROZDZIAŁ 6 – WYKONANIE ZOBOWIĄZAŃ

DZIAŁ 1 : PRZEPISY OGÓLNE O WYKONANIU ZOBOWIĄZAŃ

Artykuł 6.1.1 (Termin wykonania zobowiązań)

Strona powinna spełnić swoje zobowiązania:

- (a) jeżeli termin jest oznaczony albo możliwy do ustalenia na podstawie umowy, w tym terminie;
- (b) jeżeli okres czasu jest oznaczony albo możliwy do ustalenia na podstawie umowy, w dowolnej chwili w ciągu tego okresu, chyba że z okoliczności wynika, że to druga strona ma wyznaczyć termin.
- (c) w innym wypadku, w rozsądnym terminie po zawarciu umowy.

ARTYKUŁ 6.1.2 (Wykonanie za jednym razem albo w ratach)

W wypadkach określonych w artykułach 6.1.1(b) albo (c) strona powinna spełnić swoje zobowiązania za jednym razem, jeżeli spełnienie świadczenia za jednym razem jest możliwe, a z okoliczności nie wynika co innego.

ARTYKUŁ 6.1.3 (Wykonanie częściowe)

- (1) Wierzyciel może odrzucić ofertę wykonania częściowego w czasie wymagalności świadczenia, nawet jeżeli dłużnik zagwarantuje należyte wykonanie reszty zobowiązania, chyba że nie ma żadnego uzasadnionego interesu w odrzuceniu oferty.
- (2) Dodatkowe koszty poniesione przez wierzyciela z powodu wykonania częściowego obciążają dłużnika, bez uszczerbku dla innych roszczeń.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 6.1.4 (Kolejność świadczeń)

- (1) W zakresie w jakim świadczenia stron mogą być spełnione jednocześnie, strony powinny spełnić je jednocześnie, chyba że z okoliczności wynika co innego.
- (2) W zakresie w jakim świadczenie jednej ze stron wymaga pewnego okresu czasu, strona ta powinna spełnić swoje świadczenie jako pierwsza, chyba że z okoliczności wynika co innego.

ARTYKUŁ 6.1.5 (Wykonanie przedwczesne)

- (1) Wierzyciel może odmówić przyjęcia świadczenia zaoferowanego przed upływem terminu, chyba że nie ma uzasadnionego interesu w odmowie.
- (2) Przyjęcie przez jedną ze stron świadczenia zaoferowanego przed upływem terminu nie ma wpływu na termin wykonania własnego zobowiązania, jeżeli ten termin zastrzeżono bez względu na wykonanie zobowiązania przez drugą stronę.
- (3) Dodatkowe koszty poniesione przez wierzyciela z powodu wykonania przedwczesnego obciążają dłużnika, bez uszczerbku dla innych roszczeń.

ARTYKUŁ 6.1.6 (Miejsce wykonania zobowiązania)

- (1) Jeżeli miejsce wykonania zobowiązania nie jest oznaczone, ani nie można go ustalić na podstawie umowy, strona powinna wykonać zobowiązanie:
  - (a) w miejscu działalności gospodarczej wierzyciela, jeżeli chodzi o zobowiązania pieniężne;
  - (b) w swoim miejscu działalności gospodarczej w pozostałych przypadkach.
- (2) Strona, która zmienia swoje miejsce działalności gospodarczej po zawarciu umowy ponosi zwiększone koszty wykonania zobowiązania spowodowane tą zmianą.

ARTYKUŁ 6.1.7 (Zapłata czekiem albo za pomocą innych instrumentów)

- (1) Zapłata może nastąpić za pomocą każdego instrumentu używanego w praktyce obrotu w miejscu zapłaty.
- (2) Jednakże, domniemywa się, że wierzyciel, który przyjmuje, na podstawie punktu pierwszego albo dobrowolnie, czek, weksel albo inne przyrzeczenie zapłaty, przyjmuje je pod warunkiem, że będzie honorowane.

ARTYKUŁ 6.1.8 (Zapłata przelewem funduszy)

- (1) Zapłata może nastąpić w drodze przelewu do dowolnej instytucji finansowej, w której wierzyciel ujawnił, że posiada konto, chyba że wierzyciel wskazał określone konto.
- (2) W przypadku zapłaty przelewem dłużnik jest zwolniony z zobowiązania z chwilą, gdy przelew do instytucji finansowej wierzyciela stanie się skuteczny.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 6.1.9

(Waluta zapłaty)

- (1) Jeżeli zobowiązanie pieniężne jest wyrażone w walucie innej niż waluta miejsca zapłaty, dłużnik może spełnić zobowiązanie w walucie miejsca zapłaty, chyba że
  - (a) waluta nie jest swobodnie wymienna; albo
  - (b) strony uzgodniły, że zapłata ma nastąpić wyłącznie w walucie, w której zobowiązanie pieniężne jest wyrażone;
- (2) Jeżeli zapłata w walucie, w której zobowiązanie jest wyrażone jest niemożliwa dla dłużnika, wierzyciel może wymagać zapłaty w walucie miejsca zapłaty, nawet w przypadku określonym w literze (b) punktu pierwszego.
- (3) Zapłata w walucie miejsca zapłaty następuje według właściwych kursów obowiązujących w tym miejscu w dniu zapłaty.
- (4) Jednakże, jeżeli dłużnik nie zapłacił w terminie, wierzyciel może wymagać zapłaty według właściwych kursów obowiązujących albo w dniu terminu zapłaty albo w dniu rzeczywistej zapłaty.

ARTYKUŁ 6.1.10

(Waluta nie oznaczona)

Jeżeli waluta zobowiązania pieniężnego nie została oznaczona, zapłata następuje w walucie miejsca zapłaty.

ARTYKUŁ 6.1.11

(Koszty wykonania zobowiązań)

Każda ze stron ponosi koszty związane z wykonaniem własnego zobowiązania.

ARTYKUŁ 6.1.12

(Przypisanie zobowiązań pieniężnych)

- (1) Dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów pieniężnych może przy zapłacie wskazać, który dług zamierza zaspokoić. Jednakże, zapłata zaspokaja w pierwszej kolejności wydatki, następnie należne odsetki, na końcu sumę nominalną.
- (2) Jeżeli dłużnik nie dokona takiego wskazania, wierzyciel może w rozsądnym terminie wskazać dłużnikowi dług na poczet którego zamierza zaliczyć zapłatę pod warunkiem, że dług jest wymagalny i bezsporny.
- (3) W przypadku braku przypisania zapłaty w rozumieniu punktów (1) albo (2), zapłatę zalicza się na poczet długu, który spełnia jedno z następujących kryteriów we wskazanej kolejności:
  - (a) dług, który jest wymagalny albo który jako pierwszy stanie się wymagalny;
  - (b) dług, który jest najmniej zabezpieczony
  - (c) dług, który jest najbardziej uciążliwy dla dłużnika;
  - (d) dług, który powstał jako pierwszy.Jeżeli żadne z niniejszych kryteriów nie znajduje zastosowania, zapłatę zalicza się na poczet wszystkich długów proporcjonalnie.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 6.1.13

(Przypisanie zobowiązań niepieniężnych)

Artykuł 6.1.12 stosuje się odpowiednio do przypisania wykonania zobowiązań niepieniężnych.

ARTYKUŁ 6.1.14

(Podanie o zezwolenie publiczne)

Gdy prawo danego Państwa wymaga zezwolenia publicznego mającego wpływ na ważność umowy albo na jej wykonanie, a prawo danego Państwa, ani okoliczności nie wskazują inaczej

- (a) jeżeli tylko jedna ze stron ma miejsce działalności gospodarczej w tym państwie, ta strona podejmuje konieczne kroki w celu uzyskania zezwolenia.
- (b) w pozostałych przypadkach konieczne kroki w celu uzyskania zezwolenia podejmuje strona, która jest zobowiązana do spełnienia świadczenia wymagającego zezwolenia.

ARTYKUŁ 6.1.15

(Procedura podania o zezwolenie)

- (1) Strona obowiązana do podjęcia koniecznych kroków w celu uzyskania zezwolenia podejmuje je bez nieuzasadnionej zwłoki oraz ponosi związane z tym koszty.
- (2) Ta strona, w odpowiednich przypadkach, bez nieuzasadnionej zwłoki zawiadamia drugą stronę o przyznaniu albo odmowie przyznania zezwolenia.

ARTYKUŁ 6.1.16

(Zezwolenie nie przyznane, ani nie odmówione)

- (1) Jeżeli, pomimo dopełnienia przez stronę wszystkich wymaganych kroków, zezwolenia nie przyznano, ani nie odmówiono jego przyznania w uzgodnionym terminie, albo, jeżeli żadnego terminu nie uzgodniono, w rozsądnym terminie od zawarcia umowy, każda ze stron ma prawo odstąpić od umowy.
- (2) Jeżeli zezwolenie ma wpływ jedynie na niektóre z postanowień umowy, punktu pierwszego nie stosuje się, jeżeli, biorąc pod uwagę okoliczności, pozostawienie pozostałych postanowień umowy w mocy jest rozsądne, nawet w przypadku odmowy przyznania zezwolenia.

ARTYKUŁ 6.1.17

(Odmowa przyznania zezwolenia)

Odmowa przyznania zezwolenia mającego wpływ na ważność umowy czyni umowę nieważną. Jeżeli odmowa przyznania zezwolenia wpływa jedynie na ważność określonych postanowień umowy, tylko te postanowienia tracą moc, jeżeli, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, utrzymanie pozostałych postanowień umowy w mocy jest rozsądne.

DZIAŁ 2: NADZWYCZAJNA ZMIANA STOSUNKÓW

ARTYKUŁ 6.2.1

(Obowiązek przestrzegania umowy)

Zasady UNIDROIT

Strony powinny wykonać swoje zobowiązania, nawet jeżeli wykonanie umowy stanie się dla jednej z nich bardziej uciążliwe, za wyjątkiem następujących przepisów dotyczących nadzwyczajnej zmiany stosunków.

ARTYKUŁ 6.2.2

(Definicja nadzwyczajnej zmiany stosunków)

Nadzwyczajna zmiana stosunków ma miejsce w razie zajścia zdarzeń, które zmieniają w sposób zasadniczy równowagę świadczeń z umowy, albo przez wzrost kosztów świadczenia jednej ze stron, albo przez zmniejszenie wartości świadczenia drugiej strony, oraz

- (a) zdarzenia zachodzą albo stają się wiadome pokrzywdzonej stronie po zawarciu umowy;
- (b) zdarzenia nie mogły być, rozsądnie rzecz biorąc, brane pod uwagę przez pokrzywdzoną stronę w chwili zawarcia umowy;
- (c) zdarzenia są poza kontrolą pokrzywdzonej strony;
- (d) pokrzywdzona strona nie wzięła na siebie ryzyka zajścia takich zdarzeń.

ARTYKUŁ 6.2.3

(Skutki nadzwyczajnej zmiany stosunków)

- (1) W przypadku nadzwyczajnej zmiany stosunków pokrzywdzona strona ma prawo żądać renegotjacji umowy. Strona powinna wysunąć żądanie bez nieuzasadnionej zwłoki oraz wskazać podstawy na których opiera żądanie.
- (2) Samo żądanie renegotjacji umowy nie uprawnia pokrzywdzonej strony do wstrzymania wykonania własnego zobowiązania.
- (3) W przypadku nie osiągnięcia porozumienia w rozsądnym terminie każda strona może zwrócić się do sądu.
- (4) Sąd, jeżeli dopatrzy się zajścia nadzwyczajnej zmiany stosunków może, jeżeli uzna to za stosowne:
  - (a) rozwiązać umowę z datą i na warunkach, które ustali, albo
  - (b) zmienić umowę w celu przywrócenia pierwotnej równowagi świadczeń.

ROZDZIAŁ 7 – NIEWYKONANIE ZOBOWIĄZAŃ

DZIAŁ 1 : POSTANOWIENIA OGÓLNE O NIEWYKONANIU ZOBOWIĄZAŃ

ARTYKUŁ 7.1.1

(Definicja niewykonania zobowiązania)

Przez niewykonanie zobowiązania rozumie się niewykonanie przez stronę jakiegokolwiek ze swoich zobowiązań wynikających z umowy, w tym nienależyte albo spóźnione wykonanie zobowiązania.

ARTYKUŁ 7.1.2

(Ingerencja drugiej strony)

Strona nie może powoływać się na niewykonanie zobowiązania przez drugą stronę w zakresie w jakim niewykonanie zobowiązania przez drugą stronę spowodowane jest działaniem albo zaniechaniem strony, albo innym zdarzeniem, którego ryzyko zajścia strona wzięła na siebie.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 7.1.3

(Prawo wstrzymania się z wykonaniem zobowiązania)

- (1) Jeżeli strony powinny wykonać swoje zobowiązania jednocześnie, każda strona ma prawo powstrzymać się z wykonaniem zobowiązania, dopóki druga strona nie zaoferuje wykonania swojego zobowiązania.
- (2) Jeżeli strony powinny wykonać swoje zobowiązania w kolejności, strona, która powinna wykonać zobowiązanie później może powstrzymać się z wykonaniem, dopóki druga strona nie wykona swojego zobowiązania.

ARTYKUŁ 7.1.4

(Naprawa niewykonania zobowiązania)

- (1) Strona nie wykonująca zobowiązania może na własny koszt podjąć wszelkie środki w celu naprawy niewykonania pod warunkiem, że
  - (a) bez nieuzasadnionej zwłoki zawiadomi jakie środki oraz w jakim terminie zamierza podjąć;
  - (b) środki są odpowiednie w danych okolicznościach;
  - (c) wierzyciel nie ma uzasadnionego interesu w odmowie przyjęcia naprawy; oraz
  - (d) środki są podjęte niezwłocznie.
- (2) Zawiadomienie o odstąpieniu od umowy nie wyklucza prawa do naprawy.
- (3) W przypadku skutecznego zawiadomienia o podjęciu naprawy, uprawnienia wierzyciela, których nie można pogodzić z wykonaniem naprawy przez stronę nie wykonującą zobowiązania ulegają zawieszeniu do chwili upływu terminu naprawy.
- (4) Wierzyciel może wstrzymać się z wykonaniem swoich zobowiązań do chwili dokonania naprawy.
- (5) Pomimo naprawy, wierzyciel zachowuje prawo do odszkodowania za zwłokę oraz za szkody spowodowane albo nie usunięte przez naprawę.

ARTYKUŁ 7.1.5

(Dodatkowy czas na wykonanie zobowiązania)

- (1) W przypadku niewykonania zobowiązania wierzyciel może w drodze zawiadomienia wyznaczyć drugiej stronie dodatkowy termin na wykonanie.
- (2) Podczas tego terminu wierzyciel może powstrzymać się z wykonaniem własnych zobowiązań oraz żądać odszkodowania, ale nie może wysuwać innych roszczeń. Wierzyciel może wysunąć jakiegokolwiek roszczenia przewidziane w niniejszym Rozdziale, jeżeli otrzyma zawiadomienie od drugiej strony, że ta nie wykona zobowiązania albo, jeżeli po upływie terminu, nadal nie wykonano zobowiązania.
- (3) Jeżeli, w przypadku spóźnionego wykonania zobowiązania, które nie stanowi istotnego niewykonania zobowiązania, wierzyciel wyznaczył dodatkowy rozsądny termin, może odstąpić od umowy po upływie tego terminu. Jeżeli dodatkowy termin nie jest rozsądny, powinien być wydłużony o rozsądny okres czasu. W zawiadomieniu wierzyciel może zastrzec, że w razie niewykonania zobowiązania w dodatkowym terminie, umowa będzie automatycznie uważana za rozwiązana.
- (4) Punktu trzeciego nie stosuje się, jeżeli niewykonane zobowiązanie stanowi jedynie niewielką część zobowiązań umownych strony nie wykonującej.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 7.1.6

(Postanowienia wyłączające odpowiedzialność)

Nie można powoływać się na postanowienia umowy ograniczające albo wyłączające odpowiedzialność jednej strony za niewykonanie zobowiązania albo pozwalające jednej stronie na spełnienie świadczenia istotnie różnego od świadczenia, którego druga strona mogła, rozsądnie rzecz biorąc, spodziewać się, jeżeli biorąc pod uwagę cel umowy byłoby to rażąco nieuzasadnione.

ARTYKUŁ 7.1.7

(Siła wyższa)

(1) Strona, która nie wykonała zobowiązania jest zwolniona z odpowiedzialności, jeżeli wykaze, że niewykonanie zobowiązania było spowodowane przeszkodą będącą poza jej kontrolą i której nie mogła, rozsądnie rzecz biorąc, przewidzieć w chwili zawarcia umowy; albo nie mogła ominąć albo przewyżczyć przeszkody albo jej następstw.

(2) Jeżeli przeszkoda jest jedynie tymczasowa, zwolnienie z odpowiedzialności trwa jedynie przez okres czasu, który jest rozsądny, biorąc pod uwagę wpływ przeszkody na wykonanie umowy.

(3) Strona nie wykonująca zobowiązania powinna zawiadomić drugą stronę o przeszkodzie oraz o skutkach przeszkody na jej zdolność do świadczenia. Jeżeli druga strona nie otrzyma zawiadomienia w rozsądnym terminie od chwili, w której strona nie wykonująca zobowiązania wiedziała albo powinna była wiedzieć o przeszkodzie, strona nie wykonująca jest odpowiedzialna za szkody drugiej strony spowodowane w następstwie nieotrzymania zawiadomienia.

(4) Postanowienia niniejszego artykułu nie odbierają stronom możliwości wykonywania prawa odstąpienia od umowy, wstrzymania się z wykonaniem zobowiązania albo żądania odsetek od wymagalnych wierzytelności pieniężnych.

DZIAŁ 2 : PRAWO DO WYKONANIA ZOBOWIĄZAŃ

ARTYKUŁ 7.2.1

(Wykonanie zobowiązań pieniężnych)

W przypadku niewykonania przez stronę zobowiązania pieniężnego, wierzyciel może żądać zapłaty.

ARTYKUŁ 7.2.2

(Wykonanie zobowiązań niepieniężnych)

W przypadku niewykonania przez stronę zobowiązania niepieniężnego, wierzyciel może żądać wykonania zobowiązania, chyba że

- (a) wykonanie zobowiązania jest prawnie albo faktycznie niemożliwe;
- (b) wykonanie zobowiązania albo, w danym wypadku, egzekucja przymusowa są nadmiernie uciążliwe albo kosztowne;
- (c) wierzyciel może bez trudu otrzymać świadczenie z innego źródła;
- (d) świadczenie ma charakter ściśle osobisty; albo
- (e) wierzyciel nie żąda wykonania zobowiązania w rozsądnym terminie od chwili, w której dowiedział się albo powinien był dowiedzieć się o niewykonaniu zobowiązania.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 7.2.3

(Naprawa nienależytego wykonania)

Prawo do wykonania obejmuje, w odpowiednich przypadkach, prawo do żądania naprawy, zamiany albo jakiegokolwiek innego środka będącego w stanie naprawić nienależyte wykonanie. Postanowienia artykułów 7.2.1 oraz 7.2.2 stosuje się odpowiednio.

ARTYKUŁ 7.2.4

(Kary nałożone przez sąd)

(1) Sąd, nakazując wykonanie zobowiązania stronie nie wykonującej zobowiązania, może również ustanowić karę pieniężną, którą strona będzie zobowiązana zapłacić w razie niepodporządkowania się orzeczeniu sądu.

(2) Karę pieniężną płaci się wierzycielowi, chyba że bezwzględnie wiążące normy prawa sądu rozpoznającego sprawę stanowią inaczej. Zapłata kary pieniężnej wierzycielowi nie wyklucza prawa do odszkodowania.

ARTYKUŁ 7.2.5

(Inne roszczenia)

(1) Wierzyciel, który zażądał wykonania zobowiązania niepieniężnego, a którego nie otrzymał w wyznaczonym albo rozsądnym terminie, może wysunąć jakiegokolwiek inne roszczenie.

(2) Jeżeli nie można wykonać wyroku sądu nakazującego wykonanie zobowiązania niepieniężnego, wierzyciel może wysunąć jakiegokolwiek inne roszczenie .

DZIAŁ 3 : ODSTĄPIENIE

Artykuł 7.3.1

(Prawo odstąpienia od umowy)

(1) Strona może odstąpić od umowy, jeżeli niewykonanie zobowiązania drugiej strony stanowi fundamentalne niewykonanie zobowiązania.

(2) Przy ustalaniu czy niewykonanie ma fundamentalny charakter bierze się pod uwagę, w szczególności, czy

(a) niewykonanie pozbawia w sposób istotny wierzyciela tego czego miał prawo oczekiwać po umowie, chyba że druga strona nie przewidywała, ani nie mogła była, rozsądnie rzecz biorąc, przewidzieć takiego rezultatu;

(b) ściśle wywiązanie się z niewykonanego zobowiązania stanowi istotną cechę umowy

(c) niewykonanie jest zamierzone albo rażąco zawinione;

(d) niewykonanie daje wierzycielowi podstawę do przekonania, że nie może liczyć w przyszłości na wykonanie zobowiązania przez drugą stronę;

(e) strona nie wykonująca zobowiązania w przypadku odstąpienia od umowy poniesie nadmierną szkodę będącą następstwem przygotowania umowy albo wykonanych już świadczeń.

Zasady UNIDROIT

(3) W przypadku spóźnienia, wierzyciel może odstąpić od umowy również, jeżeli druga strona nie wykona zobowiązania przed upływem terminu przyznanego jej na mocy artykułu 7.1.5

ARTYKUŁ 7.3.2

(Zawiadomienie o odstąpieniu)

- (1) Prawo do odstąpienia od umowy wykonuje się przez zawiadomienie drugiej strony.
- (2) W przypadku wykonania spóźnionego albo z innych powodów niezgodnego z umową, wierzyciel traci prawo do odstąpienia od umowy, jeżeli nie zawiadomi drugiej strony w rozsądnym terminie od chwili, w której dowiedział się albo powinien był wiedzieć o ofercie albo niezgodnym wykonaniu.

ARTYKUŁ 7.3.3

(Przewidywane niewykonanie zobowiązania)

Jeżeli przed terminem spełnienia świadczenia jednej ze stron jest oczywiste, że dojdzie do fundamentalnego niewykonania zobowiązania przez tę stronę, druga strona może odstąpić od umowy.

ARTYKUŁ 7.3.4

(Zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązania)

Strona, która w sposób uzasadniony przewiduje, że dojdzie do fundamentalnego niewykonania zobowiązania przez drugą stronę może żądać stosownego zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązania oraz może w międzyczasie wstrzymać wykonanie swojego zobowiązania. Jeżeli w rozsądnym terminie nie otrzyma zabezpieczenia, może odstąpić od umowy.

ARTYKUŁ 7.3.5

(Skutki odstąpienia)

- (1) Odstąpienie od umowy zwalnia obie strony z obowiązku spełnienia oraz przyjęcia przyszłego świadczenia.
- (2) Odstąpienie nie wyklucza roszczenia o odszkodowanie z tytułu niewykonania zobowiązania.
- (3) Odstąpienie nie wpływa na postanowienia umowy dotyczące rozstrzygania sporów albo na jakiegokolwiek inne postanowienie umowy, które pozostaje skuteczne również po odstąpieniu.

ARTYKUŁ 7.3.6

(Zwrot otrzymanych świadczeń)

- (1) Po odstąpieniu od umowy każda strona może żądać zwrotu wszystkiego czego świadczyła pod warunkiem jednoczesnego zwrotu wszystkiego czego otrzymała. Jeżeli świadczenie w naturze jest niemożliwe albo niewłaściwe, jeżeli jest to uzasadnione, zwrotu dokonuje się poprzez uiszczenie sumy pieniężnej odpowiadającej wartości świadczenia.
- (2) Jednakże, jeżeli wykonanie umowy było rozciągnięte w czasie, a umowa jest podzielna, można żądać zwrotu jedynie za okres po odstąpieniu od umowy.

Zasady UNIDROIT

DZIAŁ 4 : ODSZKODOWANIE

ARTYKUŁ 7.4.1

(Prawo do odszkodowania)

Niewykonanie zobowiązania, które nie jest usprawiedliwione na mocy niniejszych Zasad, daje wierzycielowi prawo do żądania odszkodowania zarówno jako roszczenie wyłączone, jak i pozostające w zbiegu z innymi roszczeniami.

ARTYKUŁ 7.4.2

(Pełne odszkodowanie)

(1) Wierzyciel ma prawo do pełnego naprawienia szkody z tytułu niewykonania zobowiązania. Szkada obejmuje zarówno poniesione straty, jak i utracony zysk, biorąc pod uwagę jakąkolwiek korzyść finansową wierzyciela spowodowaną uniknięciem kosztów albo strat.

(2) Szkada może mieć również charakter niemajątkowy i obejmować na przykład cierpienia fizyczne oraz psychiczne.

ARTYKUŁ 7.4.3

(Pewność szkody)

(1) Odszkodowanie przysługuje wyłącznie za szkodę, w tym przyszłą szkodę, którą ustalono z rozsądnym stopniem pewności.

(2) Odszkodowanie może przysługiwać za utratę szansy proporcjonalnie do prawdopodobieństwa jej urzeczywistnienia się.

(3) Jeżeli nie można ustalić wysokości szkody z dostatecznym stopniem pewności, oszacowanie jej wysokości należy do uznania sądu.

ARTYKUŁ 7.4.4

(Przewidywalność szkody)

Strona nie wykonująca zobowiązania jest odpowiedzialna wyłącznie za szkodę, którą przewidywała albo którą rozsądnie rzecz biorąc, mogła przewidzieć w chwili zawarcia umowy jako możliwe następstwo niewykonania zobowiązania.

ARTYKUŁ 7.4.5

(Udowodnienie szkody w przypadku transakcji zastępczej)

Wierzyciel, który odstąpił od umowy oraz który zawarł zastępczą transakcję w rozsądnym terminie i w rozsądny sposób, może otrzymać różnicę między ceną umowy pierwotnej, a ceną transakcji zastępczej oraz odszkodowanie za jakąkolwiek dodatkową szkodę.

ARTYKUŁ 7.4.6

(Udowodnienie szkody bieżącą ceną)

(1) Wierzyciel, który odstąpił od umowy oraz, który nie zawarł transakcji zastępczej, jeżeli istnieje bieżąca cena świadczenia przewidzianego w umowie, może otrzymać różnicę między

Zasady UNIDROIT

ceną przewidzianą w umowie, a bieżącą ceną w chwili odstąpienia, oraz odszkodowanie za jakąkolwiek dodatkową szkodę.

(2) Bieżącą ceną jest cena powszechnie praktykowana dla dóbr albo usług świadczonych w podobnych okolicznościach w miejscu, w którym umowa powinna być wykonana albo, jeżeli nie ma bieżącej ceny w tym miejscu, bieżąca cena w innym miejscu, które można rozsądnie przyjąć za miejsce odniesienia.

ARTYKUŁ 7.4.7

(Przyczynienie się do szkody)

Jeżeli szkodę można częściowo przypisać działaniu albo zaniechaniu poszkodowanego albo innemu zdarzeniu, którego ryzyko zajścia ten wziął na siebie, wysokość odszkodowania ulega zmniejszeniu w zakresie w jakim te czynniki przyczyniły się do powstania szkody, biorąc pod uwagę zachowanie każdej ze stron.

ARTYKUŁ 7.4.8

(Zmniejszenie szkody)

(1) Strona nie wykonująca zobowiązania nie odpowiada za szkodę poniesioną przez poszkodowanego w zakresie w jakim ta mogła być zmniejszona przez podjęcie rozsądnych środków przez poszkodowanego.

(2) Poszkodowany ma prawo odzyskać rozsądne koszty, które poniósł starając się zmniejszyć szkodę.

ARTYKUŁ 7.4.9

(Odsetki za brak zapłaty)

(1) Jeżeli strona nie płaci sumy pieniężnej w terminie, wierzyciel ma prawo do odsetek od tej sumy za okres od chwili jej wymagalności do chwili zapłaty, bez względu na to czy brak zapłaty był albo nie był usprawiedliwiony.

(2) Stopą odsetek jest średnia stopa krótkoterminowych kredytów bankowych udzielanych uprzywilejowanym klientom obowiązująca dla waluty zapłaty w miejscu zapłaty, albo jeżeli taka stopa nie istnieje w tym miejscu, ta sama stopa w Państwie waluty zapłaty. W razie braku takiej stopy w obu miejscach, stopą odsetek jest odpowiednia stopa ustalona przez prawo Państwa waluty zapłaty.

(3) Wierzyciel ma prawo do dodatkowego odszkodowania, jeżeli brak zapłaty spowodował większą szkodę.

ARTYKUŁ 7.4.10

(Odsetki od sumy odszkodowania)

Jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, odsetki od sumy odszkodowania za niewykonanie zobowiązania niepieniężnego nalicza się od chwili niewykonania zobowiązania.

ARTYKUŁ 7.4.11

(Formy odszkodowania)

(1) Odszkodowanie płaci się w jednej sumie. Jednakże, może być płatne ratami, ilekroć natura szkody to uzasadnia.

(2) Odszkodowanie płatne w ratach można zaindeksować.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 7.4.12

(Waluta przy ustalaniu odszkodowania)

Odszkodowanie ustala się w walucie, w której wyrażone było zobowiązanie pieniężne albo w walucie poniesionej szkody, w zależności od tego, które rozwiązanie jest w danym przypadku bardziej stosowne.

ARTYKUŁ 7.4.13

(Kara umowna)

(1) Jeżeli umowa przewiduje zapłatę określonej sumy pieniężnej na wypadek niewykonania zobowiązania przez stronę, wierzyciel może żądać zapłaty tej sumy bez względu na rzeczywiście poniesioną szkodę.

(2) Jednakże, pomimo ewentualnego postanowienia przeciwnego, zastrzeżona suma może ulec zmniejszeniu do rozsądnej wysokości, ilekroć jest rażąco wygórowana w stosunku do szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania oraz do innych okoliczności.

ROZDZIAŁ 8 – POTRĄCENIE

ARTYKUŁ 8.1

(Warunki dopuszczalności potrącenia)

(1) Ilekroć dwie strony są jednocześnie zobowiązane względem siebie do zapłaty sumy pieniężnej albo do spełnienia innych świadczeń tego samego rodzaju, każda ze stron („pierwsza strona”) może potrącić swoje zobowiązanie z zobowiązaniem swojego wierzyciela („druga strona”), jeżeli w chwili potrącenia:

(a) pierwsza strona jest uprawniona do wykonania swojego zobowiązania;

(b) zobowiązanie drugiej strony jest wymagalne, a jego istnienie oraz wysokość są pewne.

(2) Jeżeli zobowiązania wynikają z tej samej umowy, pierwsza strona może potrącić swoje zobowiązanie z zobowiązaniem drugiej strony również wtedy, gdy istnienie oraz wysokość zobowiązania drugiej strony nie są pewne.

ARTYKUŁ 8.2

(Potrącenie zobowiązań wyrażonych w odmiennej walucie)

Jeżeli przedmiotem zobowiązania jest zapłata sumy pieniężnej wyrażonej w odmiennych walutach, potrącenie jest dopuszczalne pod warunkiem, że obie waluty są wymienne oraz, że strony nie postanowiły, że pierwsza strona powinna zapłacić wyłącznie w określonej walucie.

ARTYKUŁ 8.3

(Zawiadomienie o potrąceniu)

Potrącenie wykonuje się poprzez zawiadomienie złożone drugiej stronie.

ARTYKUŁ 8.4

Zasady UNIDROIT

(Treść zawiadomienia)

- (1) W zawiadomieniu wskazuje się zobowiązania, będące przedmiotem potrącenia.
- (2) Jeżeli w zawiadomieniu nie wskazano zobowiązań będących przedmiotem potrącenia, druga strona może w rozsądnym terminie oświadczyć pierwszej stronie które zobowiązania ulegają potrąceniu. W przypadku braku takiego oświadczenia, potrąceniu ulegają wszystkie zobowiązania proporcjonalnie.

ARTYKUŁ 8.5

(Skutki potrącenia)

- (1) Potrącenie umarza zobowiązania.
- (2) Jeżeli zobowiązania są odmiennie wysokości, potrącenie umarza zobowiązania do wysokości niższego zobowiązania.
- (3) Potrącenie jest skuteczne od chwili zawiadomienia.

ROZDZIAŁ 9 – PRZELEW WIERZYTELNOŚCI, PRZELEW ZOBOWIĄZAŃ, CESJA UMÓW

ROZDZIAŁ 1 : PRZELEW WIERZYTELNOŚCI

ARTYKUŁ 9.1.1

(Definicje)

Przez „przelew wierzytelności” rozumie się przeniesienie w drodze umowy z jednej osoby („cedent”) na drugą osobę („cesjonariusz”) prawa cedenta do otrzymania zapłaty sumy pieniężnej albo innego świadczenia od osoby trzeciej („dłużnik”), w tym przeniesienie tytułem zabezpieczenia.

ARTYKUŁ 9.1.2

(Wyłączenia)

Niniejszy Dział nie dotyczy przelewów dokonywanych zgodnie z normami szczególnymi regulującymi przelewy:

- (a) takich instrumentów jak papiery wartościowe, w tym towarowe papiery wartościowe, instrumenty finansowe; albo
- (b) praw w ramach cesji przedsiębiorstwa.

ARTYKUŁ 9.1.3

(Przelew wierzytelności, których przedmiotem są świadczenia niepieniężne)

Prawo do otrzymania świadczenia niepieniężnego można przelać pod warunkiem, że przelew nie czyni spełnienia świadczenia znacząco bardziej uciążliwym.

ARTYKUŁ 9.1.4

(Przelew częściowy)

Zasady UNIDROIT

- (1) Prawo do otrzymania zapłaty sumy pieniężnej można przelać częściowo.
- (2) Prawo do innego świadczenia można przelać częściowo wyłącznie, jeżeli świadczenie jest podzielne oraz, jeżeli przelew nie czyni spełnienia świadczenia znacząco bardziej uciążliwym.

ARTYKUŁ 9.1.5

(Przelew przyszłych wierzytelności)

Domniemywa się, że przyszła wierzytelność została przelana w chwili zawarcia umowy pod warunkiem, że w chwili powstania może być zidentyfikowana jako wierzytelność stanowiąca przedmiot przelewu.

ARTYKUŁ 9.1.6

(Przelew wierzytelności bez ich indywidualnego określania)

Można przelać kilka wierzytelności bez ich indywidualnego określania pod warunkiem, że wierzytelności mogą być zidentyfikowane jako wierzytelności stanowiące przedmiot przelewu w chwili przelewu albo w chwili ich powstania.

ARTYKUŁ 9.1.7

(Porozumienie cedenta i cesjonariusza wystarczające do przelewu)

- (1) Wierzytelność przenosi się przez zwykłe porozumienie między cedentem, a cesjonariuszem bez potrzeby zawiadamiania dłużnika.
- (2) Zgoda dłużnika nie jest wymagana, chyba że zobowiązanie, biorąc pod uwagę okoliczności, ma charakter ściśle osobisty.

ARTYKUŁ 9.1.8

(Dodatkowe koszty poniesione przez dłużnika)

Dłużnik ma prawo żądać od cedenta albo cesjonariusza zwrotu wszelkich kosztów poniesionych w związku z przelewem.

ARTYKUŁ 9.1.9

(Ograniczenia umowne przelewu)

- (1) Przelew prawa do otrzymania zapłaty sumy pieniężnej jest skuteczny pomimo porozumienia między cedentem a dłużnikiem, które ogranicza albo wyłącza możliwość takiego przelewu. Jednakże, cedent może odpowiadać za niewykonanie zobowiązania umownego względem dłużnika.
- (2) Przelew prawa do innego świadczenia jest nieskuteczny, jeżeli sprzeciwia się porozumieniu między cedentem a dłużnikiem, które ogranicza albo wyłącza możliwość przelewu. Jednakże, przelew jest skuteczny, jeżeli cesjonariusz w chwili przelewu nie wiedział, ani nie mógł wiedzieć o istnieniu porozumienia. W tym wypadku cedent może odpowiadać za niewykonanie zobowiązania umownego względem dłużnika.

ARTYKUŁ 9.1.10

(Zawiadomienie dłużnika)

Zasady UNIDROIT

- (1) Dopóki dłużnik nie otrzyma od cedenta albo cesjonariusza zawiadomienia o przelewie, zapłata do rąk cedenta zwalnia go z zobowiązania.
- (2) Po otrzymaniu zawiadomienia wyłącznie zapłata do rąk cesjonariusza zwalnia go z zobowiązania.

ARTYKUŁ 9.1.11

(Kolejne przelewy)

Jeżeli cedent przelewa tą samą wierzytelność dwóm lub więcej kolejnym cesjonariuszom, dłużnika zwalnia z zobowiązania zapłata dokonana według kolejności otrzymanych zawiadomień.

ARTYKUŁ 9.1.12

(Dowód przelewu)

- (1) Jeżeli zawiadomienie o przelewie pochodzi od cesjonariusza, dłużnik może żądać od cesjonariusza, aby ten w rozsądnym terminie dostarczył mu stosowny dowód przelewu.
- (2) Dłużnik ma prawo powstrzymać się z zapłatą dopóki nie otrzyma stosownego dowodu.
- (3) Bez stosownego dowodu przelewu zawiadomienie jest bezskuteczne.
- (4) Stosowny dowód obejmuje jakiegokolwiek pismo pochodzące od cedenta wskazujące na okoliczność, że przelew miał miejsce.

ARTYKUŁ 9.1.13

(Zarzuty oraz potrącenie)

- (1) Dłużnik może podnieść przeciwko cesjonariuszowi wszelkie zarzuty jakie mógł podnieść przeciwko cedentowi.
- (2) Dłużnik może dokonać względem cesjonariusza potrącenia, jakiego mógł dokonać względem cedenta do chwili otrzymania zawiadomienia o przelewie.

ARTYKUŁ 9.1.14

(Przejęcie praw związanych z wierzytelnością)

Przelew wierzytelności przenosi na cesjonariusza:

- (a) wszelkie prawa cedenta do otrzymania zapłaty albo innego świadczenia wynikające z umowy oraz dotyczące przelewanej wierzytelności.
- (b) wszelkie prawa zabezpieczające spełnienie świadczenia, którego dotyczy przelewana wierzytelność.

ARTYKUŁ 9.1.15

(Zapewnienia cedenta)

Jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, cedent zapewnia cesjonariuszowi, że:

- (a) przelewana wierzytelność istnieje w chwili przelewu, za wyjątkiem przypadku wierzytelności przyszej;
- (b) cedent jest uprawniony do rozporządzania wierzytelnością;
- (c) wierzytelność nie stanowiła przedmiotu wcześniejszego przelewu innemu cesjonariuszowi oraz nie stanowi przedmiotu innych praw albo żądań osób trzecich.
- (d) dłużnikowi nie przysługują żadne zarzuty;

Zasady UNIDROIT

- (e) zarówno cedent, jak i dłużnik nie zawiadomili o potrąceniu wierzytelności stanowiącej przedmiot przelewu oraz nie uczynią tego w przyszłości.
- (f) Cedent zwróci cesjonariuszowi każdą płatność, którą otrzyma od dłużnika, zanim ten otrzyma zawiadomienie o przelewie.

DZIAŁ 2 : PRZELEW ZOBOWIĄZAŃ

ARTYKUŁ 9.2.1 (Sposoby przelewu)

Zobowiązanie polegające na obowiązku zapłaty sumy pieniężnej albo spełnienia innego świadczenia może być przelane z jednej osoby („dłużnik pierwotny”) na inną osobę („nowy dłużnik”):

- (a) w drodze porozumienia między dłużnikiem pierwotnym oraz nowym dłużnikiem, z zastrzeżeniem artykuł 9.2.3, albo
- (b) w drodze porozumienia między wierzycielem oraz nowym dłużnikiem, za pomocą którego ten przejmuje zobowiązanie.

ARTYKUŁ 9.2.2 (Wyłączenia)

Niniejszy Dział nie dotyczy przelewu zobowiązań dokonywanych zgodnie ze szczególnymi normami regulującymi przejście zobowiązań w ramach cesji przedsiębiorstwa.

ARTYKUŁ 9.2.3 (Wymóg zgody wierzyciela na przelew zobowiązania)

Przelew zobowiązania w drodze porozumienia między dłużnikiem pierwotnym oraz nowym dłużnikiem wymaga zgody wierzyciela.

ARTYKUŁ 9.2.4 (Zgoda wierzyciela udzielona z wyprzedzeniem)

- (1) Wierzyciel może udzielić zgody z wyprzedzeniem.
- (2) Jeżeli wierzyciel udzielił zgody z wyprzedzeniem, przelew zobowiązania dochodzi do skutku wraz z zawiadomieniem wierzyciela o przelewie albo potwierdzeniem przelewu przez wierzyciela.

ARTYKUŁ 9.2.5 (Zwolnienie z długu dłużnika pierwotnego)

- (1) Wierzyciel może zwolnić dłużnika pierwotnego.
- (2) Wierzyciel może również zachować dłużnika pierwotnego jako dłużnika na wypadek nienależytego wykonania zobowiązania przez nowego dłużnika.
- (3) W pozostałych przypadkach, dłużnik pierwotny oraz nowy dłużnik są zobowiązani solidarnie.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 9.2.6

(Wykonanie przez osobę trzecią)

- (1) Bez konieczności otrzymania zgody wierzyciela, dłużnik może uzgodnić z osobą trzecią, że ta wykona zobowiązanie w jego miejsce, chyba że zobowiązanie, biorąc pod uwagę okoliczności, ma charakter ściśle osobisty.
- (2) Wierzyciel zachowuje swoje roszczenie względem dłużnika.

ARTYKUŁ 9.2.7

(Zarzuty oraz potrącenie)

- (1) Nowy dłużnik może podnieść przeciwko wierzycielowi wszelkie zarzuty, które mógłby podnieść przeciwko wierzycielowi dłużnik pierwotny .
- (2) Nowy dłużnik nie może dokonać względem wierzyciela potrącenia, które mógłby dokonać względem wierzyciela dłużnik pierwotny.

ARTYKUŁ 9.2.8

(Prawa związane z przejmowanym zobowiązaniem)

- (1) Wierzyciel może wykonywać w stosunku do nowego dłużnika wszelkie prawa do zapłaty albo innego świadczenia wynikającego z umowy, a odnoszące się do przejmowanego zobowiązania.
- (2) Jeżeli dłużnik pierwotny zostaje zwolniony z długu zgodnie z art. 9.2.5(1), zabezpieczenie wykonania zobowiązania udzielone przez osobę trzecią nie będącą nowym dłużnikiem wygasa, chyba że osoba trzecia wyrazi zgodę na dalsze trwanie zabezpieczenia.
- (3) Zwolnienie z długu dłużnika pierwotnego powoduje wygaśnięcie zabezpieczenia wykonania zobowiązania jakiego ten udzielił wierzycielowi, chyba że zabezpieczenie dotyczy dobra przenoszonego w ramach porozumienia między dłużnikiem pierwotnym, a nowym dłużnikiem.

DZIAŁ 3 : CESJA UMÓW

ARTYKUŁ 9.3.1

(Definicje)

Przez „cesję umowy” rozumie się przeniesienie w drodze porozumienia między jedną osobą („cedent”) oraz drugą osobą („cesjonariusz”) praw i obowiązków cedenta wynikających z umowy zawartej z inną osobą („osoba trzecia”).

ARTYKUŁ 9.3.2

(Wyłączenia)

Niniejszy Dział nie dotyczy cesji umów dokonywanej zgodnie ze szczególnymi normami regulującymi przejście umów w ramach cesji przedsiębiorstwa.

ARTYKUŁ 9.3.3

(Wymóg zgody osoby trzeciej)

Zasady UNIDROIT

Cesja umowy wymaga zgody osoby trzeciej.

ARTYKUŁ 9.3.4

(Zgoda udzielona z wyprzedzeniem)

- (1) Osoba trzecia może udzielić zgody z wyprzedzeniem.
- (2) Jeżeli osoba trzecia udzieliła zgody z wyprzedzeniem, cesja umowy dochodzi do skutku wraz z zawiadomieniem osoby trzeciej albo potwierdzeniem przez nią cesji.

ARTYKUŁ 9.3.5

(Zwolnienie z długu cedenta)

- (1) Osoba trzecia może zwolnić cedenta.
- (2) Osoba trzecia może również zachować cedenta jako dłużnika na wypadek nienależytego wykonania zobowiązania przez cesjonariusza.
- (3) W pozostałych przypadkach, cedent oraz cesjonariusz są zobowiązani solidarnie.

ARTYKUŁ 9.3.6

(Zarzuty oraz potrącenie)

- (1) W zakresie w jakim cesja umowy obejmuje przelew wierzytelności stosuje się art. 9.1.13
- (2) W zakresie w jakim cesja umowy obejmuje przelew zobowiązań stosuje się art. 9.2.7

ARTYKUŁ 9.3.7

(Przejęcie prawa związanych)

- (1) W zakresie w jakim cesja umowy obejmuje przelew wierzytelności stosuje się art. 9.1.14.
- (2) W zakresie w jakim cesja umowy obejmuje przelew zobowiązań stosuje się art. 9.2.8.

ROZDZIAŁ 10 – PRZEDAWNNIENIE

ARTYKUŁ 10.1

(Zakres zastosowania Rozdziału)

- (1) Prawa uregulowane przez niniejsze Zasady nie mogą być wykonywane po upływie okresu czasu, zwanego „terminem przedawnienia”, zgodnie z regułami niniejszego Rozdziału.
- (2) Niniejszy Rozdział nie dotyczy terminów, w ciągu których zgodnie z niniejszymi Zasadami strona, w celu uzyskania albo wykonywania swojego prawa, powinna zawiadomić drugą stronę albo dokonać innej czynności niż wszczęcie procedury sądowej.

ARTYKUŁ 10.2

(Terminy przedawnienia)

- (1) Ogólny termin przedawnienia wynosi trzy lata i biegnie od dnia następującego po dniu, w którym wierzyciel dowiedział się, albo powinien dowiedzieć się o zdarzeniach umożliwiających mu wykonywanie jego praw.

Zasady UNIDROIT

(2) Maksymalny termin przedawnienia wynosi dziesięć lat i biegnie od dnia następującego po dniu, w którym prawo może być wykonywane.

ARTYKUŁ 10.3

(Zmiana terminów przedawnienia przez strony)

- (1) Strony mogą zmienić terminy przedawnienia.
- (2) Jednakże, nie mogą
  - (a) skrócić ogólnego terminu przedawnienia do terminu krótszego niż rok;
  - (b) skrócić maksymalnego terminu przedawnienia do terminu krótszego niż cztery lata;
  - (c) wydłużyć maksymalnego terminu przedawnienia do terminu przekraczającego piętnaście lat;

ARTYKUŁ 10.4

(Nowy termin przedawnienia w następstwie uznania długu)

- (1) Jeżeli dłużnik uznaje dług przed upływem ogólnego terminu przedawnienia, ogólny termin przedawnienia zaczyna biec od nowa od dnia następującego po dniu, w którym dłużnik uznał dług.
- (2) Maksymalny termin przedawnienia nie zaczyna biec od nowa, ale może ulec wydłużeniu przez rozpoczęcie biegu ogólnego terminu przedawnienia.

ARTYKUŁ 10.5

(Zawieszenie w przypadku postępowania sądowego)

- (1) Bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu:
  - (a) gdy wierzyciel podejmuje jakąkolwiek czynność, wszczynając postępowanie sądowe albo podczas już toczącego się postępowania sądowego, która jest uznawana przez prawo sądu rozpoznającego sprawę za dochodzenie praw wierzyciela względem dłużnika;
  - (b) w przypadku upadłości dłużnika, jeżeli wierzyciel dochodził swoich praw podczas postępowania upadłościowego;
  - (c) w przypadku postępowania likwidacyjnego osoby prawnej będącej dłużnikiem, jeżeli wierzyciel dochodził swoich praw w trakcie postępowania likwidacyjnego
- (2) Zawieszenie trwa aż do podjęcia ostatecznej decyzji albo zakończenia postępowania w inny sposób.

ARTYKUŁ 10.6

(Zawieszenie w przypadku postępowania arbitrażowego)

- (1) Bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu, gdy wierzyciel podejmuje jakąkolwiek czynność, wszczynając postępowanie arbitrażowe albo podczas już toczącego się postępowania arbitrażowego, która jest uznawana przez prawo trybunału arbitrażowego za dochodzenie praw wierzyciela względem dłużnika. W przypadku braku regulacji arbitrażowej albo innych postanowień określających dokładną datę rozpoczęcia postępowania arbitrażowego, postępowanie arbitrażowe uważa się za rozpoczęte w dniu, w którym żądanie merytorycznego rozstrzygnięcia odnośnie spornego prawa dotrze do dłużnika.
- (2) Zawieszenie trwa aż do podjęcia ostatecznej decyzji albo zakończenia postępowania w inny sposób.

Zasady UNIDROIT

ARTYKUŁ 10.7

(Alternatywne rozstrzygnięcie sporu)

Postanowienia artykułów 10.5 oraz 10.6 stosuje się odpowiednio do innych postępowań, w których strony zwracają się z prośbą do osoby trzeciej, aby pomogła im w próbie osiągnięcia polubownego rozwiązania sporu.

ARTYKUŁ 10.8

(Zawieszenie w przypadku siły wyższej, śmierci albo niezdolności)

(1) Jeżeli wierzyciel nie był w stanie zatrzymać biegu terminu przedawnienia w rozumieniu poprzedzających artykułów wskutek przeszkody, która pozostaje poza jego kontrolą, i której nie mógł, rozsądnie rzecz biorąc, uniknąć ani przewyciężyć, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu, tak aby nie upłynął wcześniej niż rok od ustania przeszkody.

(2) Gdy przeszkoda polega na niezdolności albo śmierci wierzyciela albo dłużnika, zawieszenie ustaje z chwilą wyznaczenia przedstawiciela dla strony niezdolnej albo zmarłej albo wstąpienia spadkobiercy w prawa strony. Dodatkowy roczny termin przewidziany w paragrafie poprzedzającym stosuje się odpowiednio.

ARTYKUŁ 10.9

(Skutki przedawnienia)

(1) Upływ terminu przedawnienia nie powoduje wygaśnięcia prawa.

(2) Przedawnienie odnosi skutek na zarzut dłużnika.

(3) Prawo, które uległo skutecznemu przedawnieniu, może nadal stanowić przedmiot zarzutu.

ARTYKUŁ 10.10

(Potrącenie)

Wierzyciel może wykonywać prawo potrącenia dopóki dłużnik nie podniesie zarzutu przedawnienia.

ARTYKUŁ 10.11

(Zwrot)

Ilekoć spełniono świadczenie w celu wykonania zobowiązania, nie powstaje prawo do zwrotu tylko dlatego, że upłynął termin przedawnienia.